

NÁBOŽENSKÉ VYSTŘÍZLIVĚNÍ ÚPRK nebo PROHLOUBENÍ ZÁJMU

ONDŘEJ HAVELKA

Foto: Sasint, prasith, Travel Wild, Roop Dey - Adobe stock

V Indii (a nejen tam) jsem potkal nespočet cestovatelů, kteří byli okouzleni a vznášeli se v oblacích, užívají své okouzlení, aby za několik týdnů obrátně spadli na zem a věřte, že v Indii na zemi to pěkně není: kromě nepředstavitelné špíny a zápachu tam leží také beznozí žebráci, v bídě umírající nejruzněji postižení lidé a psi, které byste si rozhodně nepohládili. Na duchovní zemi je to podobné.

Jakmile totiž cestovatel vystřízliví z fáze okouzlení, dojde na druhou fázi, která má dvě naprosto odlišné podoby: 1. prohlédnutí náboženského nesmyslu a únik, nebo 2. racionálnější střízlivé nahlédnutí skutečně smysluplné duchovní cesty. Cestovatelé, kteří metaforicky řečeno spadli duchovně zpátky na zem a natloukli si nos, často uražení opouští Indii a míří dál nebo raději domů. Jejich vzpomínky na Indii jsou potom

nepříliš lichotivé, což je škoda, protože Indie je neuvěřitelná, fascinující a za tyto prožitky sama nemůže.

Na indickém subkontinentu jsem ale potkal také několik poutníků, kteří po fázi okouzlení vystřízlivěli, zjistili, že jejich okouzlení mělo racionální a skutečný základ a začali danou duchovní cestu dále promýšlet, prohlubovat a žít. Potkal jsem třicetiletého Holanďana, který byl už deset let v těžko dostupném vysoko postaveném buddhistickém klášteře, a musím říct, že dlouhé večerní konverzace s ním byly mi-

mořadně obohacující. Zprvu ze mě vůbec neměl radost, protože jsem byl po dvou letech první cestovatel, který k „zapomenutému“ klášteře vystoupil, a to z jeho pohledu znamenalo novou vlnu hluchých a otravných turistů. Když zjistil, že cestuji sám a nikdo za mnou nejde, byl viditelně rád. Ten člověk zkrátka dobrovolně, stříz-

livě a uvědoměle opustil „naš svět“ a usadil se ve světě, který je jeho „branou do nebe“, podobně jako německý jogín, kterého jsem potkal v momentě, kdy se mu Indové spěchající do práce klaněli na ulici, po níž v klidu procházel směrem ke svému klášteře.

HUDEBNÍ OSVÍCENÍ

V jižní Indii jsem zase potkal skvělého poutníka z Ghany, který našel svého učitele a studoval u něho svoji náboženskou cestu už sedmým rokem: hinduistický učitel pro něho navrhl cestu skrze hru na hudební nástroje – ghanský poutník byl totiž mimořádně muzikální a učitel vycítil, že nejvíce duchovně roste, když dostane do ruky nový, neznámý hudební nástroj a sám

se na něj učí hrát; jakmile si hru osvojí, nástroj odkládá a dostane další. Když jsme spolu trávili nějaký čas, měl v ruce jakousi dutou keramickou kouli se dvěma nestejnými otvory a pokoušel se k ní najít „hudební klíč“. Ve všech náboženstvích, která jsem měl na cestách možnost nahlédnout, byli inspirativní jedinci, to byli ti, kteří šli z náboženského okouzlení druhou popsanou cestou.

KRVAVÉ OBĚTI

Náboženské znechucení přichází jednak jako výše popsaná druhá fáze okouzlení, nebo rovnou při prvním kontaktu s cizí religiozní skutečností. Jde o religiozní zážitky, které cestovatel prostě nestráví: jsou to sousta, která není s to spolknout a ani se o to nesnaží. Pro mě jsou to všechny obřady, kde dochází

k ponižování druhého, kde se trápí a zabíjejí zvířata nebo (dříve) dokonce lidé. Kulturní obětování lidí provzovaly kultury po celém světě (Aztékové, Keltové, Germáni, Indové...) a některé kultury k němu přidávaly i rituální kanibalismus (zejména v Africe a v Oceánii). Příznačným rysem např. aztéckého náboženského kultu bylo vyřezávání srdcí kněžími lidským obětí. Kulturní obětování lidí nebylo nic neobvyklého a není to tak dávno, kdy podobné praktiky provzovali také staří Slované.

Foto: Public domain

Náš noční pozorovatel ministrant Martin se vypravil na svoji virtuální procházku vesmírem. Často takto ve své fantazii prochází noční oblohu. A k jeho velkému štěstí našel průvodkyni – hvězdu Lucii. Ta mu pomáhá orientovat se v hlubinách hvězdného světa.

Martin: A je tu zima a s ní tak trochu smutno, že Lucie?

Lucie: Ale kdeže, tady u nás v krásném vesmíru se stále něco děje a je stále co pozorovat, sledovat a obdivovat. Když budete mít jasno, tak večer po 20. hodině pozemského času můžete nad východním obzorem pozorovat souhvězdí Býka a velice krásnou hvězdku Plejády. O ní se dokonce píše v Bibli, schválně, kdo ví kde?

Martin: A co to je hvězdkupa, Lucko?

Lucie: To je systém hvězd, kterých je několik desítek až několik milionů. A ty mají společný původ, jsou to vlastně všechno bratři a sestry z jedné rodiny. A jsou k sobě vázány gravitací. Jako by je pojilo neviditelné silné pouto rodinných vztahů. Existuje jich několik druhů, třeba jsou otevřené nebo kulové hvězdkupy. Tam se jednotliví členové této hvězdné rodiny vzájemně udržují pohromadě. **Martin:** To je zajímavé, že i ve vesmíru jsou takové soudržné rodiny.

Lucie: Ano, ano.

Martin: A ty Plejády?

Lucie: To je pro vás na Zemi jedno z neznámějších souhvězdí. Říká se jim i Kuřátka. Je jich známo zatím asi tisíc. A od vaší planety jsou vzdáleny asi 400 světelných let. To znamená, že když tyto hvězdy vyslaly k Zemi svůj paprsek světla, které teď pozorujete, tak u vás právě probíhala bitva na Bílé Hoře. Kolem nich je pak takový namodralý oblak, tzv. reflexní mlhovina. Podle staré řecké báje to jsou dcery obra Atlanta, které byly proměněny v souhvězdí. Ale znám i jinou legendu vzniku tohoto souhvězdí.

Martin: Jééé, povídej.

Lucie: Jednou šel Pán Ježíš kolem pekárny, z níž krásně voněl čerstvě upečený chléb. Poslal jednoho z učedníků, aby chléb vyprosil. Lakotný pekař učedníka vyhnal. Pekařka mu jej ale potají donesla. A proto se i se svými šesti dcerami dostala na oblohu jako „sedmihvězdí“. Ale to je jen legenda.

Ale přesto každý dobrý skutek vás přibližuje právě k nebi. A teď se tě na něco zeptám: jaký máš zrak?

Martin: No, docela to ujde, Lucko, proč?

Lucie: Kdo totiž uvidí okem šest hvězd Plejád, má dobrý zrak, a kdo deset, ten má výborný zrak.

Martin: Díky za tip, běžím na oční zkoušku a zas příště na viděnou.

redakce

Slaná voda

DOMINIK RUBÁŠ

Po podvrchové a povrchové sladké vodě z minulých čísel se dnes zaměříme na vodu slanou. Té je z celkových zásob vody na Zemi jednoznačně největší podíl. V oceánech a mořích je soustředěno celkem více než 97 % zásob veškeré vody na naší planetě.

Než se podíváme na světové oceány, řekneme si nejprve něco o samotné slané vodě. Jistě víte, že slaná voda má větší hustotu než voda sladká. O tom se můžeme přesvědčit pokusem. Do slané vody nalijeme potravinářské barvivo, abychom ji lépe viděli. Poté tento roztok opatr-

ně nalijeme do sklenice se sladkou vodou. Přesvědčíme se, že roztok klesl na dno. V hustší kapalině také na ponořená tělesa působí větší vztlaková síla. To si dokážeme dalším pokusem. Do sklenice se sladkou vodou opatrně vložíme vajíčko. To se potopí. Osolíme-li ovšem vodu, vajíčko vyplove k hladině – je nadnášeno větší silou.

A kde je slaná voda vázána nejvíce? Samozřejmě, že v oceánech. Geografové rozlišují celkem 5 světových oceánů. Od největšího: Tichý, Atlantský, Indický, Jižní a Severní ledový oceán. V oceánech bychom našli i velké množství moří. Z ČR nejbližší to máme k Baltskému moři a Jaderské-

mu moři. Možná někoho z vás překvapí, že hladina těchto moří není stejně „vysoko“. Díky zemské odstředivé síle je totiž hladina moří nacházejících se blíže rovníku výš než hladina moří od rovníku více vzdálených. Konkrétně rozdíl hladin mezi Baltským a Jaderským mořem je téměř 0,5 m. Na našem území se dříve určovaly výšky k hladině Jaderského moře, od roku 1955 se ovšem vztahujeme k moři Baltskému. Tak např. vrchol Ještědu leží 1 012 m nad hladinou Baltského moře.

A na co se můžeme těšit v příště? Zaměříme se na vodu v ledovcích – ať už v pevninských nebo v horských.

Foto: ohishift - Adobe stock